

Årsplan 2023-2024

Askeladden
Steinerbarnehage

INNHOLDSLISTE

Kort om barnehagen.....	5
Kort om årsplanen.....	5
Praktiske opplysninger.....	6
Kontakt oss.....	6
Opptak.....	6
Åpningstider og feriestengt.....	6
Fremmøte, fravær og sykdom.....	7
Klær og utstyr.....	7
Fødselsdagsfeiring.....	7
Overganger.....	9
Fra hjem til barnehage – oppstart og tilvenning	9
Overganger internt i barnehagen.....	9
Fra barnehage til skole/ SFO.....	9
Foreldrearbeid.....	11
Foreldresamtaler.....	11
Foreldredugnad.....	11
Foreldremøter og barnehagens samarbeidsutvalg (SU).....	11
Arbeidsmetoder.....	13
Planlegging og dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet.....	13
Oppfølging av det enkelte barn.....	13
Informasjonskanaler.....	14
Innholdet i barnehagen - Fagområdene.....	15
Kommunikasjon, språk og tekst	15
Kropp, bevegelse, mat og helse.....	17
Kunst, kultur og kreativitet.....	18
Natur, miljø og teknologi	19
Antall, rom og form.....	20
Etikk, religion og filosofi.....	21
Nærmiljø og samfunn.....	23
Frirom fra en digital hverdag	24
Årstidsfester i Steinerbarnehagen.....	25
Høsttakkefest.....	25
Mikaeli.....	25
Lanternefest.....	26
Jul.....	26
Fastelavn og karneval.....	27
Påske.....	27
Maifest.....	28
Sommerfest.....	28
Forskrifter, eierskap og historikk.....	29

Forskrifter.....	29
Eier av barnehagen.....	29
Historikk.....	29

KORT OM BARNEHAGEN

Askeladden Steinerbarnehage ble startet i 1983, av foreldre som ønsket en steinerbarnehage for sine barn. Den ligger i landlige omgivelser på Klokkarstua i Asker Kommune. Barnehagen har 4 avdelinger; småbarnsavdelingene Bjørnebær og Tyttebær, og storbarnsavdelingene Blåbær og Solbær. 1.klasse ved Steinerskolen i Hurum er lokalisert i Askeladden Steinerbarnehage.

Fokusområder: Barnas kreativitet og frie lek - Sunt og godt kosthold - Gode rytmer som bærer oss gjennom dagen, uken og året - Naturoplevelser - Kulturformidling gjennom eventyr og sang.

Barnehagens lokaler er romslige og med gode, varme farger. Bygget er helt miljøvennlig og et godt sted for barn og voksne å være i. Utearealet er stort og variert, med masse boltringsplass, lekehytter, bærbusker, klatremuligheter, gressplener og en skog!

De voksne har et arbeid å gjøre som i ethvert hjem. Barna får være med i det som skjer enten det lages mat, bakes brød, vaskes opp, tørkes støv, syr, snekres eller repareres ting. Voksne og barn har en hverdag sammen, der barna lærer livet å kjenne gjennom etterligning av gode forbilder.

Hos oss får barneverdenen blomstre!

KORT OM ÅRSPLANEN

Årsplanen er et arbeidsdokument for personalet ved Askeladden Steinerbarnehage.

I løpet av planperioden august 2023 til juli 2024 skal planen være styrende for barnehagens arbeid, og for kvalitetssikringen i barnehagen. På personalmøter, plandager, i det daglige arbeidet og ved planlegging av aktiviteter, skal personalet reflektere over innholdet i planen, og vurdere og utvikle sin praksis i tråd med føringene i planen. Planen revideres årlig.

Denne planen vil også inneholde praktisk informasjon som er nyttig for foreldrene. Planen er publisert på vår nettside.

PRAKTISKE OPPLYSNINGER

KONTAKT OSS

Askeladden Steinerbarnehage, kontoret tlf.: 32 79 21 80

Småbarnsavdelingene (melding): 475 17 931

Bjørnebær: 32 79 21 81

Tyttebær: 32 79 21 82

Storbarnsavdelingene (melding): 900 98 591

Blåbær: 32 79 21 83

Solbær 32 79 21 84

Adresse: Åsheimveien 12 B, 3490 Klokkarstua

E-post: askeladden@steinerbarnehage.no

Hjemmeside: www.askeladdensteinerbarnehage.no

Daglig leder: Åshild Sund, mob. 404 73 472 (i permisjon frem til 1.mars 2024)

Vikarierende daglig leder: Tore Sandvoll, mob. 913 66 250

OPPTAK

Askeladden Steinerbarnehage har opptak av barn gjennom Asker Kommune, med kommunikasjonsplattformen Vigilo. Søknadsfrist for hovedopptaket (oppstart i august) er 1. mars.

Se: <https://www.aker.kommune.no/barnehage/barnehageopptak/>

Suppleringsopptak gjøres hele året, om det er ledige plasser.

Foreldrene må søke plass gjennom Vigilo, og barnehagen gir tilbud om plass samme sted. Deretter må foreldrene bekrefte at de tar plassen. På den måten bekrefter de også at de har lest vedtektene og forholder seg til dem.

ÅPNINGSTIDER OG FERIESTENGT

Barnehagen har vedtektsfestet åpningstid mandag til fredag fra kl. 7.00 til 17.00. I praksis bemannes en åpningstid fra 7.30-16.30, og foreldrene må si i fra på forhånd hvis de trenger å levere før, eller hente senere enn dette. Avdelingene samarbeider om bemanning først og sist på dagen, tilpasset hvor mange barn det er.

I skolens høstferie (uke 40) og vinterferie (uke 8), samt ukene mellom skoleslutt og sommerferie, er det redusert bemanning på grunn av ansattes avspasering, og foreldre må melde behov for plass disse ukene. Storbarnsavdelingene slås stort sett sammen disse ukene.

Barnehagen er helt stengt i romjulen, skolens påskeferie og 4 uker sommerferie i ukene 28-31. Det er også 5 plandager i løpet av året, der barnehagen er stengt.

FREMMØTE, FRAVÆR OG SYKDOM

Alle barn skal leveres/hentes av en voksen (eller et eldre barn etter avtale). Fremmøte i barnehagen skal skje regelmessig. Vi ber foreldrene respektere barnehagens tider. Ikke kom senere enn kl. 09.00 om morgenen uten å gi beskjed, og hent barna senest 10 minutter før stengetid. Fravær om sykdom skal meldes til barnehagen. Ved andre årsaker bør beskjed gis på forhånd, i den grad det er mulig.

Alle barn og voksne skal vaske hendene sine når de kommer til barnehagen på morgenen. Dette for å redusere eventuell smitte, og øve på god håndhygiene. Alle barn har hvert sitt håndklede på baderommet.

For å gi barna og andre voksne vår udelte oppmerksomhet, er bruk av mobiltelefoner ikke tillatt ved levering og henting. Vær et forbilde og la telefonen ligge i lommen!

Barnet skal ikke i barnehagen om det har symptomer på sykdom. Se ellers folkehelseinstituttets anbefalinger for når barnet bør holdes hjemme fra barnehagen: <https://www.fhi.no/sv/barnehage/nar-ma-barnet-vare-hjemme-fra-barne/> Barnehagen må få beskjed om smittsomme sykdommer, slik at sårbare grupper kan varsles om dette. Vi ber alle foreldre vise hensyn til eget og andres barn ved infeksjons- og febersykdommer.

KLÆR OG UTSTYR

Barna er ute i all slags vær. Alle barn må kunne delta i lek ute, året rundt. Høst, vinter og vår anbefaler vi ulltøy inn mot kroppen. Ull gir god varmeregulering, og barna blir ikke nedkjølt selv om de blir våte. Uteklærne må være tilpasset vær og temperatur. Plaggene mellom disse varierer etter behov.

Unngå bekledning med lange snorer. Hals anbefales fremfor skjerf.

Alt tøy må merkes med navn! Husk også å merke sko og støvler. Komplette ekstra skift må til enhver tid ligge i skiftekurven på garderobeplassen.

Som inne-fottøy anbefaler vi sandaler eller skinntøfler som sitter godt på foten.

Alle barn får en gjenbruks-tøypose ved oppstart, som brukes til skifteklær. Posene er laget av gamle gardiner eller andre stoffrester. Den er en del av vårt felles arbeide med å redusere plastbruken, og skal derfor være med i barnehagen hver dag.

Barna skal ikke ha med egne leker i barnehagen. De blir i så fall tatt vare på av de voksne, og gitt til foreldre ved henting.

FØDSELSDAGSFEIRING

Alle barna feires i barnehagen når de har fødselsdag. Felles for alle avdelingene er at barnet får bursdagskrone, bursdagslys og en liten gave fra avdelingen.

På småbarnsavdelingen blir dagen markert rundt lunsj-måltidet. Da får bursdagsbarnet krone, det tennes bursdagslys, det synges bursdagssang og det blir overrakt en hjemmelaget gave. Alt dette gjøres på barnets premisser.

På storebarnsavdelingene samles de i ringlektiden, før måltidet. Da har det blitt pyntet til bursdagsfeiring. Og det fortelles et fødselsdagseventyr der dagens bursdagsbarn har hovedrollen. Fødselsdagseventyret lages i samarbeid med foreldrene som forteller/ gir en liten biografi fra barnets liv til avdelingsleder. Barnet får på en fødselsdagskappe og kronen sin. Det tennes like mange lys som barnet fyller år. Så ser vi om bursdagslyset er et ekte tryllelys! Vi avslutter feiringen med å syng «Hurra for deg!» og barna på avdelingen har laget tegninger som vi binder inn i en bok og fødselsdagsbarnet får med hjem.

Under så mange silketørklær som barnet fyller år, ligger en gave fra barnehagen, enten noe de voksne har laget (1 - 4 år), et tredyr (5 - 6 år) eller en fin stein (6 -7 år, den siste bursdagen som feires i barnehagen og barnet er 1.klassing).

Bursdagsbarnet tar med noe til dessert; frukt, kake eller is som vi spiser etter lunsjmåltidet. Dette avtales med avdelingsleder. I perioder med mange bursdager på avdelingen, prøver vi å begrense sukkermengden, og da foretrekker vi at barnet har med frukt som dessert; fruktspyd, fruktsalat eller lignende.

OVERGANGER

FRA HJEM TIL BARNEHAGE – OPPSTART OG TILVENNING

Den første overgangen fra hjem til barnehage markerer et stort skille i et barns liv, og det er viktig at denne tilvenningen blir så trygg som mulig for barn og foreldre. Planen for tilvenning går igjennom med foreldrene før oppstart, så de vet hva de kan forvente av barnehagen og hva barnehagen forventer av dem. Foreldrebrosjyre for trygg start i Asker Kommune finner dere her: https://drive.google.com/file/d/1R0_l9kjs6Z-NJuomV-8lzznbQs8SZ_y/view

På småbarnsavdelingene får barnet en primærkontakt, som er den personen barnet og foreldrene forholder seg mest til i oppstarten. Foreldrene skal føle seg trygge på avdelingen og de voksne som jobber der, som en forutsetning for at barnet deres kan oppleve det samme. Det forventes av foreldrene at de har satt av minst 5 dager til tilvenning. Likevel tas det hensyn til det enkelte barn og dets foreldre, og lengden på tilvenningen kan bli lenger enn dette. Det forventes også at barnet får kortere dager de første ukene. Også selv om det ser ut til at barnet har funnet seg til rette.

I en oppstartsamtale vil foreldrene få mye informasjon fra barnehagen, og kunne gi viktig informasjon til barnehagen om sitt barn. Oppstartsamtalesamtalen er viktig for at de voksne på avdelingen blir kjent med barnet, hva slags rutiner det har hjemme for mat og hvile, og om det er spesielle hensyn som må tas. Link til oppstartsamtale:

https://drive.google.com/file/d/1HzgbiRxszhNXqYX-u9tYJri8KC_5bZBH/view

OVERGANGER INTERNT I BARNEHAGEN

Askeladden Steinerbarnehage har pr. august 2023 2 småbarnsavdelinger og 2 storbarnsavdelinger. Småbarnsavdelingene er for barn fra 1-3 år, og storbarnsavdelingene er for barn fra 3-6 år, pluss 1.klasse. Når barnet skal flyttes over til storbarnsavdeling, tas det hensyn til hva foreldrene ønsker, barnas lekekamerater, og alder- og kjønnsfordeling på den nye avdelingen.

Barna kommer på tilvenning på sin nye avdeling 4-6 ganger i løpet av mai-juni, slik at de er godt kjent med lokalene og trygg på de voksne når de begynner etter sommerferien.

Småbarnsavdelingene avtaler overgangsamtaler med foreldrene og avdelingsleder på storbarnsavdeling, slik at barnet blir overført på en trygg måte.

Innimellom kan det oppstå behov for å flytte på barn mellom storbarnsavdelingene, av ulike grunner. Hvilke barn som flyttes vurderes nøye, og foreldrene inkluderes i dette arbeidet.

FRA BARNEHAGE TIL SKOLE/ SFO

I barnehagen vår bruker vi ikke begrepet «skolestarter» om de eldste barnehagebarna, fordi barnet fortsatt er et barnehagebarn og skal få oppfatte seg

selv som det. Skolen kommer tidsnok. Leken og den forutsigbare dagsrytmen står fortsatt sentralt det siste året barnet er barnehagebarn. Men det legges vekt på å øve selvstendigheten etterhvert som barna blir eldre, slik at det skal bli mer i stand til å ta vare på seg selv, foreksempel med påkledning og hygiene, når skolehverdagen kommer.

Askeladden Steinerbarnehage har barn som begynner på flere forskjellige skoler. De fleste skal gå videre på Steinerskolen i Hurum og fortsetter da som 1. klassinger i aldersblandede grupper i barnehagen. I samarbeidet med Steinerskolen i Hurum er det utarbeidet egne rutiner for overgangen fra barnehage til skole.

Ved overgang til andre skoler i Asker Kommune, benyttes standard for dette: <https://sites.google.com/askerskolen.no/kompetanseplan-for-askerbhg/n%C3%B8dvendige-dokumenter/standard-for-overgang-barnehage-skolesfo?authuser=0>

FORELDREARBEID

FORELDRESAMTALER

I barnehagen er et tillitsfullt samarbeid mellom foreldre og barnehageansatte en vesentlig forutsetning for en sunn utvikling for barna.

Det blir tilbudt 1-2 foreldresamtaler i året. Disse handler om barnets utvikling, hvordan det har det i barnehagen og hva barnet er opptatt av. Ønsker man å ta opp ting om eget barn eller ting som har hendt i barnehagen, er det mulighet for å avtale et møte med avdelingslederen også utenom oppsatte tider. Barnehagen tilstreber å gi foreldrene et godt innsyn i barnehagens aktiviteter og hvordan deres barn har det i barnehagen.

FORELDREDUGNAD

Foreldrenes aktive samarbeid spiller en viktig rolle i vår barnehage. Ulike aktiviteter, fester og offentlige arrangementer finner sted gjennom året, hvor frivillig arbeid er helt nødvendig. Foreldrenes engasjement, avhengig av personlige evner og interesser, beriker og styrker vårt fellesskap og er derfor en vesentlig del av det pedagogiske samarbeid som styrker fellesskapet og utvider mangfoldet. Vi tar oss av bygningene våre og uteområdet selv. Vi er rollemodeller for barna våre og de opplever oss som en del av et levende fellesskap, hvor vi hjelper og støtter hverandre. Å jobbe sammen gir familier mulighet til å møte andre foreldre og få venner.

Foreldrene vasker avdelingen i helgene. I løpet av året er det 3 vaskehelger per familie. Dette er en god måte å vise barna at foreldrene også er delaktige og viser omsorg for barnas barnehageomgivelser. Samtidig kan foreldrene i ro og fred få kikke litt innenfor veggene og fornemme hvordan livet i barnehagen er. Det settes opp vaskeliste for hvert halvår. Om datoen ikke passer, kan foreldrene bytte internt, eller man kan betale en av de opplærte ungdommene til å gjøre det.

Julemarkedet i slutten av november arrangeres som dugnad av foreldrene. Barnehagens og skolens foreldre samarbeider om å arrangere markedet. Det forventes av hver familie at de bidrar med noen timers arbeidsinnsats og i tillegg leverer noe egenprodusert for salg i foreldreboden. Hvis man ikke kan komme er det veldig viktig å gi beskjed så tidlig som mulig til sin SU-representant.

På våren er det felles dugnad for alle foreldre, ansatte og barn i barnehagen. Det rakes, vaskes, ryddes, males, snekres... Dugnaden avsluttes med felles lunsj og fest rundt maistangen. SU er med og arrangerer dugnaden. Se også Årstidsfester – Maifest.

FORELDREMØTER OG BARNEHAGENS SAMARBEIDSUTVALG (SU)

Det avholdes 2 foreldremøter pr. barnehageår. Her formidles pedagogikken, og det informeres om aktuelle ting.

Foreldremøtene deles opp slik at det er én del felles for hele barnehagen, og én del på den avdelingen der barnet går. Her kan vi snakke og fortelle om barnegruppen. Foreldrene kan gjerne komme med forslag til emner de ønsker å få tatt opp eller spontant legge frem tanker, spørsmål og funderinger. Det er viktig for barnehagen at alle foreldre møter på foreldremøtene.

Alle avdelingene skal hvert år velge en foreldrerepresentant og en vararepresentant. Barnehagen ønsker at foreldrene skal føle et eierskap til barnehagen, og at de har mulighet til å påvirke deres barns hverdag i barnehagen. Foreldrerepresentantene er medansvarlige for å holde foreldremøtene, og for innkomne saker fra foreldrene.

Barnehagens forelderåd består av samtlige foreldre og foresatte i barnehagen. Dets oppgave er å fremme fellesinteressene til foreldrene og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø. Foreldremøtene fungerer som forelderåd.

Samarbeidsutvalget (SU) består av samtlige foreldrerepresentanter, barnehagens daglige leder, og representanter fra de ansatte. Foreldrerepresentantene blir invitert til stiftelsens styremøter ved behov.

SU har egne møter i tillegg til at de deltar på 3 av steinerskolens FAU-møter pr barnehageår. Møtedatoene ligger på barnehagens hjemmeside. FAU (Foreldrenes Arbeidsutvalg) består av en foreldrerepresentant og en vara fra 1. klasse t.o.m. 10. klasse ved Steinerskolen i Hurum. SU er representert i julemarkedskomiteen, og har ansvar for julemarkedorganisering på sin avdeling.

Foreldre og ansatte i barnehagen og skolen har mulighet til å søke om penger fra FAU-kassen til ting/aktiviteter som gagnar barna på skolen og i barnehagen, og SU-representantene er med på dele ut disse midlene.

ARBEIDSMETODER

PLANLEGGING OG DOKUMENTASJON AV DET PEDAGOGISKE ARBEIDET

- Avdelingsmøter avholdes hver uke. Planlegging og vurdering av det pedagogiske og praktiske arbeidet på avdelingen. Barn i gruppen tas opp til samtale av de voksne på den enkelte avdeling. Det drøftes om planer/aktiviteter må endres/ tas bort, av hensyn til gruppen, enkeltbarn eller foreldre. Alt dokumenteres i egen perm.
- Kollegiemøte avholdes hver 3. uke. Avdelingene forteller hvordan det går, og om eventuelle utfordringer. Vi hjelper hverandre med å finne løsninger, og planlegger felles pedagogiske prosjekter. De ansatte fordyper seg i pedagogiske tema, som er relevante for gruppen, enkeltbarn eller foreldrearbeidet. Pedagogiske prosjekt som er gjennomført, blir evaluert. Referat skrives.
- Pedagogmøter avholdes ukentlig, der kvaliteten på det pedagogiske arbeidet sikres. Pedagoger/ avdelingsledere har møte sammen med styrer, og det pedagogiske arbeidet samkjøres. Ansvar for oppfølging av aktuelle tema/ saker, fordeles. Referat skrives.
- Planleggingsdagene brukes til planlegging av det pedagogiske og praktiske arbeidet. Referat skrives.

OPPFØLGING AV DET ENKELTE BARN

- Primærkontakt i oppstartfasen. Dialog og samarbeid med hjemmet for å sikre at barnets behov blir møtt.
- Glimt fra barnets hverdag deles med foreldrene ved henting.
- I utetiden og på turer blir barna systematisk sett etter, for å sikre at de er sett og har det bra.
- Egne observasjoner av barna tas ved særlig behov, eksempelvis ved bruk av TRAS eller ALLE MED.
- Askeladden Steinerbarnehage følger Rammeplan for barnehagen <https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf> som pålegger at barnehagen tilpasser det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger. Hvis barnehagen ser at et barn har behov eller utfordringer som går utover det man klarer å legge til rette for, kontaktes de nødvendige instanser som pedagogisk- psykologisk tjeneste, logoped, og andre. Dette gjøres i samarbeid med barnets foreldre.
- Barns rett til medvirking tas hensyn til. Gjennom samtale og lyttende dialog legger de voksne til rette for at barnet skal bli sett og hørt, og opplever seg selv som en betydningfull person i fellesskapet. De voksne tilrettelegger for at barnet skal medvirke aktivt i leken, en forutsetning for at leken skal være fri.

INFORMASJONSKANALER

- Barnehagerute, dags- og ukeplan og diverse viktig informasjon sendes hjem til familien ved oppstart hvert år, pr e-post.
- Egne månedsbrev pr e-post til foreldrene, og/ eller plakater på avdelingene, med månedens innhold og aktiviteter.
- «Fredagsposten», et skriv med bilder som sendes på e-post til alle foreldre ved Steinerskolen i Hurum og Askeladden Steinerbarnehage ukentlig. Der står det alt fra datoer for møter, til hva vi holder på med denne tiden.
- Daglige små samtaler med foreldrene om hvordan barnet har det/ har hatt det, og om det må tas spesielle hensyn i barnehagen eller hjemme.
- Foreldresamtaler, 1-2 ganger i året eller ved behov. Det legges vekt på foreldrenes behov for informasjon, barnets generelle utvikling og evt. om det er spesielle hensyn eller oppfølging som må tas for en periode. Dokumenteres i egen perm.
- Årsplanen, som er tilgjengelig på barnehagens hjemmeside fra september.
- Hjemmesiden, der foreldrene kan logge inn og få innblikk i hverdagen vår via bilder og annet. Bilder av barna legges kun ut etter godkjenning av foreldre/ foresatte. Der legges det også ut adresseliste slik at foreldrene kan kontakte hverandre.
- Sosiale medier: Askeladden Steinerbarnehage viser små glimt fra barnehagehverdagen og pedagogikken på sin Facebook-side og Instagram-konto. Det legges også ut linker til aktuelle artikler.

INNHALDET I BARNEHAGEN - FAGOMRÅDENE

Barnets første syv år er fylt med læring! Barn tilegner seg hele tiden læring og erfaringer gjennom opplevelser og sanseerfaringer. Læringen skjer uten at barnet nødvendigvis er bevisst på det eller har begreper om hva som er læring og hva som er lek.

I Rammeplan for Barnehagen står det at: «Fagområdene (i barnehagen) gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold.»

Det er 3 grunnpillarer i steinerbarnehagen:

- **Voksenrollen** – Prinsippet om forbilde og etterligning er utgangspunktet for de ansatte i barnehagen. De voksne er kulturformidlere gjennom samlingstund og aktiviteter. De er formidlere av etikk og moral. Deres gjøremål skal være meningsfulle. Barnehagemedarbeiderne har ansvar for å stimulere barnas utvikling og gi hvert enkelt barn omsorg, aksept og trygghet.
- **Sansepleie** – som grunnlag for barnets helhetlige utvikling. Barnehagen legger vekt på å bruke naturlige materialer i leker og formingsmateriell, samt benytte giftfrie produkter i bygningene, og sunne, økologiske matvarer. Barnet skal få gode sanseerfaringer, og ekte opplevelser.
- **Rytmsk hverdag** – som gir grunnlag for trygghet, forutsigbarhet og improvisasjon. Herunder kommer viktigheten av god tid til fri lek og søvn/hvile. Rytmen bærer barnet gjennom dagen, uken og året, og aktivitetene veksle mellom «innpust» og «utpust»; det vil si aktiviteter styrt av de voksne (som samlingstund og måltid), og fri-rom for barna der de fordøyer og bearbeider inntrykk (som i frileken og hvilestunden).

I barnehagen vår skal fagområdene ses i sammenheng med hverandre, og i sammenheng med de 3 grunnpillarene for steinerbarnehagen. Prinsippet om «fra hånd til hode» gjelder alt arbeid i steinerbarnehagene. Det er ved å erfare med hele kroppen, at barnet senere danner sin kognitive forståelse.

Se også: <https://steinerbarnehagene.no/pedagogikk/rammeplanen/>

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

Voksenrollen: Språklige forbilder

Barn hermer – de gjør som de voksne gjør og sier. Talen lærer barnet også gjennom etterligning. Barnet strever for å tale vårt språk og tilegner seg det langsomt – ved å etterligne. De voksne skal være bevisst på, og arbeide hver dag med å være gode språklige forbilder for barna, det gjelder også stemmeføring og tonefall.

Tilstedeværende og bekreftende voksne fremmer barns læring om språk. De får rom til å sette ord på egne opplevelser og følelser, og en forståelse for betydningen av ord og begreper. De voksne tolker barnas kroppsspråk og understøtter barnas handlinger med språk. Dette er spesielt viktig på

småbarnsavdelingen, og for barn som har et annet språk, eller forsinket språkutvikling.

Vi skriver handlelister, og skriver plakater med info til foreldre. Barna er nysgjerrige og spør. Det hender at barna ønsker å skrive f.eks. prislapper til butikkleken sin, lage billetter til teateret de skal vise frem, og da hjelper de voksne til. Barns interesse for skriftspråket er forskjellig, vi voksne svarer barna på de spørsmål som opptar hvert enkelt barn om dette. Vi har ikke en organisert skrive- og leseopplæring i barnehagen, men møter barnet der det er.

Sansepleie: Språk i barnets omgivelser

I barnehagen bades barnet i språk, både muntlig og billedlig. Sanger og regler regles synges raskt og sakte, høyt og stille. Barna har tilgang til bøker på alle avdelinger. Bøkene er et godt redskap for å lære nye ord og begreper. Barna kan lese alene, sammen med et annet barn, eller med en voksen. Vi leser teksten og snakker om det vi ser på bildene. Tekstspråket omgir barna i det daglige. De ser sitt eget og andre barns navn flere steder, på bursdagslister, i garderoben, på badet.

Rytmissk hverdag: Språklig utforskning i fri lek, samlingstund (ringlek), eventyrstund og bordspill

I lek med andre barn kommuniserer barna hele tiden. De samarbeider, diskuterer, er uenige for så å bli enige. Språket utvikles i leken, og de lærer av hverandre. I leken står også barna fritt til å utforske språket, og prøve ut nye lyder og formuleringer. De voksne er i nærheten, og hjelper barna i utforskningen av språket, og utvidelsen av vokabularet. De voksne følger med på og legger merke til hvordan barna bruker språket i leken, og om de etterhvert mestrer lekespråket ("og så kom du, og da sa du at ..."), som er et tegn på gryende språklig bevissthet hos barna. Eller om det kun er dyrellyder, eller enstavelsesord.

Hver dag har avdelingene samlingstund, og samles i det vi kaller «Ringene» eller «ringek». Sanger og vers synges sammen med barna, understøttet av beskrivende bevegelser og/ eller rytmer. Ringene er ledet av avdelingslederen, som har en helhetlig plan for utvalget av sanger og regler. Temaet for ringene følger årstidene. Ringleken er tilpasset barnas alder, humør og forutsetninger, og vil variere på i vanskelighetsgrad, varighet og hvor mange uker den blir gjentatt. Bevegelser som gjøres, er med på å tydeliggjøre ordene. Gjentakelse av de samme sangene, rimene og reglene over en lengre periode er gunstig for å få en forståelse av innhold. Språket øves, lekes med, og nye begreper læres.

Ringene er også en arena for å gi felles beskjeder, øves på å lytte til hverandre, og snakke én og én av gangen. Barna får komme med sine synspunkter og meninger om aktuelle tema, og det tas hensyn til dette ut i fra barnets alder og modenhet.

Det fortelles eventyr i barnehagen først og fremst på storbarnsavdelingene, i hvilestunden. Det karakteristiske eventyrsspråket gir barna nye og spennende ord og vendinger. Læreatbyttet styrkes ved at de fortelles hver dag over en lengre periode, fra 1 -3 uker. Det fortelles folkeeventyr, remseeventyr, legender og kunsteventyr. Eller det lages egne eventyr tilpasset gruppen. Vi bruker den muntlige fortellertradisjonen, eventyrene blir mer levende når de fortelles enn leses, og fortelleren har en tettere kontakt med sine tilhørere. Barna får høre nye ord, og lærer seg setninger de tar med seg inn i leken. "Det var en gang ..."

På småbarnsavdelingen fortelles det enkle remse-eventyr som vises som bordspill. Bordspill er en type enkelt dukketeater, og dermed konkretiseres fortellingen. Den indre billedannelsen er enda ikke helt på plass hos de små barna, og bordspill styrker denne.

Voksenrollen: Etterligning, omsorg, aksept og trygghet

Voksne forbilder i bevegelse, er viktig for å få barn i bevegelse. Noen av de voksne i barnehagen beskjeftiger seg under den frie leken med forskjellige nyttige – og etterligningsverdige gjøremål; reparerer leketøy, lager mat, vasker dukketøy, vannet blomster, henger opp nyvasket tøy og stryker. Eller lager ting til barnehagen – syr dukker, snekrer, eller lignende. Ute går de voksne på ski, raker løv, luker og graver i kjøkkenhagen. De voksnes aktivitet og bevegelse, oppmuntrer barna til aktivitet og bevegelse, og barna vil gjerne hjelpe til, og gjøre som de gjør.

Alle barn skal være trygge i barnehagen, og oppleve vennskap, glede og sosial tilhørighet. Det er viktig for barnas psykiske helse, og noe de voksne arbeider med hele tiden og hver dag. Barna skal oppleve voksne som ser dem og gir dem den omsorgen de trenger. Det kan være i form av samtaler med barna, grensesetting og inkluderende leker og aktiviteter. Om et barn opplever å bli ertet, utestengt eller mobbet, vil de voksne gripe inn og følge opp hendelsen

Sansepleie: Måltid og ernæring

Måltidet er et høydepunkt i barnehagedagen. Hver dag lages det god og sunn vegetarisk mat på hver avdeling (utenom turdagen på storbarnsavdelingene). Vi bruker råvarer av god kvalitet, fortrinnsvis økologisk og biodynamisk dyrket. De barna som ønsker det, deltar i matlagingen. De får skjære opp grønnsaker, vaske opp, smake til maten, hjelpe til med borddekking, m.m. God håndhygiene er viktig og en selvfølgelig start på denne medvirkningen. Det tas hensyn til allergier og annet. Ved å lage maten sammen med barna ser vi at barna er mindre skeptiske til å smake på nye ting, og det gode lukter som brer seg i rommet forbereder barna på hva vi skal ha til lunsj.

Vi har vår egen grønnsakshage som vi arbeider i sammen med barna. De får oppleve hvordan frøet blir sådd, vokser opp til en plante, og til slutt høstes og kan tilberedes til god mat, eller spises direkte.

Rytmiss hverdag: God tid til hvile, fri lek og bevegelse, utetid og turdag

En god dagsrytme gir forutsigbarhet og ro, som fremmer god helse. Dagene er bygget opp med en god balanse mellom aktivitet og hvile, mellom innpust og utpust. Både småbarnsavdelingene og storbarnsavdelingene har hvilestund for de som har behov for det, etter lunsj.

I Askeladden verdsettes barnas behov for bevegelse! Alle barn har bruk for å bevege seg mye. De skal bli kjent med kroppen sin, dens muligheter og begrensninger. Alt de lærer; å gå, løpe, hoppe, hinke, sykle, alt skal bli automatisert og det krever øvelse hver dag! Forskning viser at jo mer man beveger kroppen på varierte måter, jo mer utvikler hjernen seg, og blir klar for å motta teoretisk kunnskap. Dette er et viktig arbeid for å gjøre barna skolemodne.

Barns behov for bevegelse kommer tydelig til uttrykk i deres frie lek. Vi har mye tid til frilek både ute og inne. Noen barn har et større behov for å være fysiske i sin lek, de tumler over og under hverandre, og er i konstant bevegelse.

De minste barna utforsker omgivelsene og leker ofte ved siden av hverandre, såkalt parallell-lek. De har også et stort behov for bevegelse, og øve på nye ferdigheter, som å gå, hoppe osv. De voksne legger omgivelsene til rette slik at barnet kan bevege seg fritt ute og inne, og oppleve mestring (krabbe, gå, klatre, hoppe, løpe). Småbarnsavdelingen går på kortere turer uten for barnehagen. Til

søppelskuret med søppel, til hønehuset med restemat fra dagens måltid, eller de går en liten tur rundt barnehagen langs jordet for å se på hestene.

Lekeplassen vår har et utfordrende, ulendt terreng som legger tilrette for enda større utfoldelse. Det finnes klatremuligheter, både i klatrevegg og i trær. Storbarnsavdelingene er på skogstur hver uke, der øves de store bevegelsene i enda større grad. Fra 3 år skal motorikken utvikles videre slik at barnet blir mer og mer selvstendig med påkledning og egenbevegelse. Fra 5/6 års alder skal de kunne mestre å gå lengre og flere turer, herunder også beherskelse av ski. Barnet skal øve på beherske egen kropp, både grovmotorisk og finmotorisk.

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

Voksenrollen: Forbilder for etterligning, tilretteleggere, kulturbærere og formidlere

Det er en rekke kunstneriske og kreative aktiviteter i Askeladden Steinerbarnehage. De voksne legger tilrette, viser hvordan det kan gjøres, og veileder og støtter barna i deres prosess. De voksne er med i malestunden, og setter seg også ned sammen med barna og tegner innimellom. De voksne bruker sin kunnskap om barns tegneutvikling, og fanger opp om enkelte barn trenger tegnestøtte. For å gi næring til barnas kreative side forsøker vi å gi barna et positivt forhold til å utforme noe med egne hender. Barnas tegninger og malerier samles til en mappe som utleveres til jul og til sommeravslutningen.

De voksne er delaktige i årstidsfestene på lik linje med barna, og dermed gode forbilder for dem. Til årstidsfestene har de voksne også kulturelle innslag for barna, som musikalske bidrag eller (dukke)teaterfremvisning.

Sang og ringlek er kulturbærende elementer, som vi bruker mye i barnehagen. Vi bruker både de kjente og kjære barnesangene, og sanger fra forskjellige land og kulturer. Ved å fortelle folkeeventyrene, formidles den norske kulturskatten. Eventyrene inspirerer leken og kreativiteten, og gir barnas fantasi næring.

Samisk kultur formidles gjennom tegning av flagg, markering av nasjonaldagen 6. februar og samiske sanger og regler i ringleken og samiske eventyr.

I lek på storbarnsavdelingene er de voksne «aktivt passive», dvs de er i nærheten, følger med, tilrettelegger kanskje litt, eller hjelper til å løse utfordringer, men lar barna sette i gang og styre leken. På småbarnsavdelingen er de voksne på gulvet, aktivt tilstede der barna er, for å støtte og inspirere leken.

Sansepleie: Tegning, maling, modellering, estetiske omgivelser. lekematerialer

Vi tegner med bivoksfarger og fargeblyanter. Barna får tegne ut ifra seg selv, slik inspireres de til å bruke sin kreative evne. Det er lite bruk av fargeleggingsark, det er ønskelig at barna er aktivt skapende selv. På storebarnsavdelingene er tegnepapir og farger tilgjengelig i frileken, slik at de kan tegne når de har lyst eller behov for det. Gjennom tegning kan barnet bearbeide inntrykk, og tegning gjenspeiler barnets utvikling på papir.

Det er fast maledag på storbarnsavdelingene. Det males vått-i-vått; med fuktige ark og akvarellmaling. Målet med å male er å la barna bli kjent med fargene og deres kvaliteter. Barna får male fritt ut i fra seg selv. De voksne tilrettelegger ved å gi ut maling, pensler, og ark.

På småbarnsavdelingen er det en male- og tegnedag annenhver uke. Her er det gleden over å uttrykke seg på papiret som gjelder mest.

Når det er tid og rom for det, finner vi frem bivoks og modellerer med de store barna. Gjerne i en mindre gruppe. Den fargede bivoksen må først varmes i hånden før den kan formes. Dette er en god øvelse i finmotorikk, konsentrasjon og tålmodighet. Og det er spennende å se hvilke figurer som oppstår!

Det estetiske har en stor plass i alt vi foretar oss. Det oppleves som viktig å gi barna vakre omgivelser å være i. Barnehagen generelt er preget av duse farger, vakre årstidsbord og bilder på veggene som appellerer til barna.

Det legges stor vekt på at alle materialer vi bruker er naturlige. I barnehagen er det tepper i alle farger som det blir bygget hus av; brukt som kappe, og andre ting. Klosser finnes i alle mulige fasonger. Barna har ingen problemer med å omskape disse enkle ting til hva de trenger i leken. Når ting ikke er "ferdige", savner man ikke noe, men forvandler det de har til det de har bruk for. Ved å la lekematerialet bestå av enkle, håndlagde ting i naturmateriale og friske ekte farger, appelleres det til barnas fantasi og kvalitetssans. Blir fantasiens krefter ivaretatt og får utviklet seg, danner de senere grunnlaget for kreativ, levende tenkning.

Rytmask hverdag: Fri lek og årstidsfester

Frileken gir rom for barnas voksende kreativitet. I frileken kan (bør) det oppstå et kreativt kaos, siden fantasien trenger frihet og stimulering fra det tilfeldige. Det lille barnet blir fortsatt helt stimulert av det eksisterende lekematerialet, de «store» barna har allerede sine egne ideer og fantasier og samler på materialene sine, og de mellomste barna oppdager rollespill. Med god tid til den frie leken gis barna mulighet til å komme i dyp konsentrasjon, og til å utvikle sin egen skaperglede.

I barnehagen feirer vi høytidene, og har årstidsfester. Beskrivelse av de ulike festene finner dere her i årsplanen og på barnehagens hjemmeside. Til alle årstidsfestene lager vi noe i ulike materialer sammen med barna. Det kan være en lykt til lanternefesten, eller et fastelavnsris til karnevalet. Målet er at barnet skal kunne gjøre det meste selv, gjøre erfaringer med ulike materialer og teknikker, og oppleves mestring i å lage et vakkert produkt.

NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI

Voksenrollen: Forbilder

De voksne er forbilder for barna i sin kontakt med, og væremåte i, naturen. Plast eller annet søppel langs stien, tas med hjem og kildesorteres. Ser man en maursti og en maurtue, skrives det forsiktig over, så man unngår å tråkke på maurene. Slik viser de voksne at vi mennesker må ha omtanke for naturen. De voksne kildesorterer alt avfallet på avdelingene, og barna lærer dette på en naturlig måte, ved å delta sammen med de voksne. Barna er gjerne med på å bære søppelet ut til de store avfallsdunkene, og får vite hvilke poser som skal i hvilke dunker. Når barna lever med dette rundt seg som en naturlig del av deres hverdag, er det større sjanse for at de tar det med seg senere i livet.

Sansepleie: Kjøkkenhage og kildesortering, samvær med dyr

Barnehagen har kjøkkenhage, druer, bærbusker og frukttrær. I kjøkkenhagen dyrkes grønnsaker – gjødselen hentes vi hos naboens hester og høner. Mat- og hageavfall komposteres. Barna får vært med på prosessen fra jord til bord, og tilbake til jord igjen. Det er stor stas å grave opp mange poteter om høsten, og huske tilbake at vi satte bare én potet her og der. Eller å se at de små, små frøene er blitt til saftige oransje gulrøtter. Det er mye undring og læring i dette.

To islandske hester står til enhver tid til disposisjon for barnehagen. Stell og samvær med så store dyr, er godt for de store barna. De lærer mye om det å ta vare på dyrene, og deres omgivelser. Småbarna ser på hestene ut gjennom vinduet, og går tur bort til dem for å klappe dem. Det er spennende, og med ærefrykt at de nærmer seg de store dyrene. Nærmeste nabo har høner vi kan besøke. Overskuddsmat fra lunsjen, gis til hønene, som gir oss egg og gjødsel tilbake. Og det er en stor glede å oppleve kyllingene som kommer hver vår!

Rytmisk hverdag: Turdager

Hver onsdag er det turdag for storbarnsavdelingene, og de går til faste turplasser ute i skogen, med bål plass og lavvo med ovn. Det er faste steder langs stien der alle må vente på hverandre. Ellers får barna løpe eller gå i eget tempo. På turstedet er det usynlige gjerder som barna skal holde seg innenfor. Lunsjen er medbrakte matpakker og drikke som spises rundt bålet ute, eller inne i lavvoen. På forsommeren plukker vi granskudd som vi lager saft av. På ettersommeren plukker vi bær som vi lager saft og syltetøy av. Ut på høsten plukker vi sopp, og barna blir dyktige til å skille mellom hva man kan spise og hva man skal la stå. Askeladder som vi er, tar vi ofte med oss krokete røtter, kongler, blomster eller annet hjem til barnehagen. Vi ønsker å hjelpe barna til å bli glad i naturen og se at naturen er full av ressurser som vi kan forvalte.

Hvis vi har funnet noe vi ikke vet hva er - en bille, en sopp, en blomst - undrer de voksne seg sammen med barna, og kanskje slår vi opp i en bok eller annet hjelpemiddel for å finne ut mer om det. Dette tilpasses barnets alder og interesse.

Påkledning, temperatur og værforhold er temaer vi lærer mye om - og gjør erfaring med - på turdagene. Kanskje var vi for varme, for kalde, hadde hull i støvelen eller for tung sekk. Foreldrene oppfordres til å bruke ullundertøy på barna når det er kaldt, og ellers klær som gir barna mulighet for god bevegelse. Barnehagens mål med turdagen, er å gi barna gode erfaringer i naturen.

ANTALL, ROM OG FORM

Som voksne vet vi at verden er full av matematikk. For at barna skal få en forståelse for antall, rom og form, må de gjøre seg erfaringer med dette først; erfaringer som sakte, men sikkert øker deres kompetanse på området. Denne forståelsen utvikles og styrkes med alder og erfaring. Hos oss legger vi vekt på *erfaringer* som grunnlag for senere *forståelse*.

Voksenrollen: Forbilder som støtter og utfordrer

Dagsrytmen vår inneholder også en tid for rydding inne og ute. Ryddetiden gir god øvelse i å sortere og kategorisere lekene, alt har sin plass. De voksne må gå foran som gode eksempler og legge alt tilbake der det hører hjemme. Barna må orientere seg, og finne ut hva som skal hvor. De voksne hjelper og støtter dem. De største barna er også med på å dekke bordet, og gjør erfaringer med å parkoble tallerken og glass. Den voksne kan utfordre barnet med oppgaver som: Hvor mange skjeer trenger vi i dag? Hvor mange vannmugger? Hvor mange er det plass til på hver langside av bordet?

En viktig vei til modningen av tenkningen og forståelsen er at barna får mulighet til å fordøye erfaringene de gjør. Vi legger til rette for nok ro slik at dette kan finne sted.

Sansepleie

Barnet i førskolealderen sanser alt i deres omgivelser sterkere, enn senere i oppveksten. Vi forsøker å skape et miljø med sunne og ekte sanseintrykk. Lokalene er malt i sarte, delikate farger som virker harmoniserende på barna. Med ekte sanseopplevelser, menes for eksempel at klossene er like tunge som de ser ut i forhold til størrelsen. I de daglige gjøremålene som å lage mat, vaske, snekre, gå tur i skogen osv. gir barnet opplevelser som utvikler sansene positivt. Det er viktig at vi gir tid og rom for at barnet skal kunne ernære seg av sine omgivelser og bruke sine sanser uten å hele tiden bli avbrutt. I en tid der mange barn bruker mye tid foran skjermen, som stimulerer synssansen, og kanskje hørsel, ønsker vi å gi autentiske sanseopplevelser som stimulerer hele sanseapparatet, og der barnet selv må være aktiv.

Rytmisk hverdag: Ringlek og eventyr, fri lek

I ringleken har vi mange sanger og vers som inneholder matematikk: Vi teller på fingrene og hverandre, lærer begreper som *stor* og *liten*, *lett* og *tung*, osv. Eventyrene våre er også fulle av matematiske komponenter. I tillegg til å inspirere leken og kreativiteten, stimulere moralen og følelsene, inneholder de mange tallmessige gjentakelser; 3 brødre, 3 prinsesser, 3 oppgaver, 3 bukker ...

I den frie leken oppstår matematikk på alvor. Bevegelse, balanse og berøring er sterkt forbundet med hjernens fremtidige logiske tenkning. Gjennom lek og aktivitet lærer barna betydningen av pluss og minus, sterk og svak, trangt og åpent. Ulike klosser i fasonger og størrelser inspirerer til lek med kategorisering og konstruering. Puslespillene øver barna på å se sammenhenger og tilhørighet. Sette sammen og ta fra hverandre. Å bygge togbane, kappla/treklosser og kulebane er også erfaringer med matematikk, konstruksjonen krever overblikk, konsentrasjon og evne til å se både helheten og delene. Vi bruker leketøy av naturmaterialer med variasjon i form, struktur og antall. Barna får mulighet via tingene det omgir seg med, til å eksperimentere innen den matematiske verden.

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

Voksenrollen: Omsorg og danning, gode forbilder for etterligning, lede samtaler

«Barnehagen skal i samarbeid med hjemmet ivareta barnets behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.», sier Barnehageloven. Barnehagen streber etter å skape en hjemlig og trygg tilværelse for barna, der alle har sin plass i gruppen, og alle er med å ta vare på omgivelsene og hverandre. De yngste barna i gruppen lærer av de større, og de store barna får vise omsorg for de yngre.

Naturlige omsorgssituasjoner er å se og hjelpe barnet i alle overganger, som ved levering og henting, under måltidet, bleieskift/ toalettbesøk, og i hviletiden. Det er også i alle situasjoner som kan være vanskelige for barnet, enten det er praktisk eller sosialt. Alle barn skal bli sett, og føle seg trygge.

I barnegruppen må barna lære å respektere hverandre og gi rom for ulike typer mennesker. Når det oppstår noe mellom barna som de ikke klarer å løse selv, må de voksne vise hvordan de kan løse konflikten. Barnet skal etterhvert klare å løse enkle konflikter uten voksnes innblanding, og oppføre seg passende overfor andre.

Respekt og høflighet for hverandre er viktige momenter. Dette gjelder også hvordan voksne kommuniserer og løser konflikter seg i mellom. Å være gode forbilder er i denne sammenheng av stor betydning. Å være et sannferdig forbilde, krever at den voksne er bevisst hva den gjør og hvordan den gjør det. De voksne må rett og slett oppdra seg selv for å gi barna et etterligningsverdige miljø de kan vokse opp i. I barnehagen opplever barna den meningsfylte aktive voksne, som organiserer sitt arbeid på en slik måte at barna kan gjennomskue disse aktivitetene, og kanskje også utføre dem sammen med den voksne. Dette har en ordenseffekt på barnets følelses- og tankeverden.

Samlingsstundene gir gode muligheter for å ta opp moralske dilemma, snakke med hverandre om ting som har skjedd som var vanskelig, eller leke oss inn i oppdiktete problemstillinger. Mange av eventyrene er i seg selv fulle av lærdom om livet og moralske dilemma om kampen mellom det gode og det onde, dumhet og hjelpsomhet. I ringlek øves det også å ta hensyn og lytte til hverandre, snakke én og én, og samarbeide.

Sansepleie: Religiøsitet

Vi ønsker å gi stunder for barna der de opplever øyeblikk av religiøs karakter. Et religiøst øyeblikk kan være når vi tenner lyset til lunsj hver dag, når vi samles i stillhet og lytter til musikken før eventyret, eller samles for å feire en fødselsdag. De ulike årstidsfestene har også elementer av religiøsitet. Vi opplever at disse øyeblikkene er samlende for barnegruppen. Hvilestunden gir rom for undring og ettertanke for det enkelte barn eller i en mindre gruppe. Eller rett og slett avkobling og samling av nye krefter, tanker og inspirasjon.

Vi har god tid til undring og filosofering. De voksne gir næring til undringen ved å undre seg og filosofere sammen med dem.

Rytmeisk hverdag: Barns medvirkning, fast dags- og ukerytme, gjenkjennelig årsrytme

Askeladden Steinerbarnehage legger vekt på at det enkelte barn skal få mulighet til å uttrykke seg, og rom og trygghet til å være delaktig i sin hverdag. Ved å sette av god tid til våre gjøremål i løpet av dagen, gir vi plass til at barna kan bli sett og hørt, og får på den måten medvirke og delta aktivt i sin hverdag.

Barnehagens hverdag er bygget opp omkring en dagsrytme, ukerytme og årsrytme. Det vil si at vi gjør mer eller mindre de samme tingene til samme tid hver dag, vi har faste innslag på de ulike ukedagene, og vi feirer de samme årstidsfestene hvert år. Den faste rytmen er en pedagogisk metode som strukturerer hverdagen og gir den klare rammer. Den gjentagende rytmen er harmoniserende, forutsigbar og trygg for barnet. Når barnet vet hva som skal skje, kan det slappe av og bruke sine krefter på å leke, vokse og utvikle seg. Det blir lagt vekt på en balanse mellom den frie leken og dagens tilrettelagte aktivitet.

I sangleken, eventyrstunden og dagens tilrettelagte aktivitet, tar vi utgangspunkt i den kommende årstidsfesten. På denne måten lar vi barna leve seg inn i årets skiftende karakter og stemning. Barnehagen forsøker å hente frem det vesentlige i de gamle årstidsfestene og fornye dem. Også de kristne høytidene feires. Ved å feire disse, formidles de kristne grunnverdiene, som er en del av vår kulturarv.

Aktivitetene rundt festene varierer etter stemning og er ikke statiske. Barnehagen forvandles frem mot årstidsfesten. På den måten kan barna leve med i årets rytme og føle den stemning som lever i denne tiden. De barna som har vært i barnehagen året før, kjenner disse rytmene og kan begynne å synge de aktuelle årstidsangene som hører til festen, uten at vi voksne har gjort det først.

Vi er åpne for markering av andre religiøse merkedager om det er naturlig for den barnegruppen vi har. Det er fint for inkludering av det enkelte barnet, og lærerikt for alle andre.

NÆRMILJØ OG SAMFUNN

Voksenrollen: Trygge og tilgjengelige voksne som skaper bro

For de små barna er barnehagen ofte det første møtet med et miljø utenfor hjemmet. Da er de voksne i barnehagen viktige! De yngste barna trenger i stor grad trøst og omsorg, en trygg og omsorgsfull voksen de kan søke til.

Barn blir kjent med seg selv gjennom å bli kjent med andre. De erfarer at også andre barn har behov som må tas hensyn til. Barna får oppleve å *høre til*, i sin familie først, så i barnehagegruppen, så i hele barnehagen. Slik oppstår det et fellesskap hvor alle individer, uansett bakgrunn, kjønn eller identitet, opplever seg selv som verdifulle. Et slikt fellesskap bygges på regler, avtaler, tillit, samarbeid, respekt og empati. Det er de voksne som er utøverne i bruk av disse. Barna lærer av de voksnes handlinger. Gjennom måltider, praktiske gjøremål, deltagelse i årstidsfester og tradisjoner i barnehagen, opplever barna tilhørighet til sitt nærmiljø – barnehagen.

I barnehagen møter barna også andre foreldre, vaktmesteren, rørleggeren, snekkeren og andre som er innom barnehagen og ordner eller hjelper til. Da erfarer de at flere mennesker inngår i - og bidrar til - barnehagens fellesskap og miljø. I løpet av ett år har vi besøk av mange ulike yrkesgrupper.

Ettersom barna blir større, kan vi utvide nærmiljøet. De største barna blir bedt på enkelte arrangementer på skolen, som teaterforestillinger og konserter. Og andre ganger blir skoleklasser invitert over i barnehagen. Skogen rundt oss der vi går tur, bondens åker der vi høster korn, og skolegården som vi besøker av og til, er også deler av vårt nærmiljø.

Rytmask hverdag: Frilek som sosial læringsarena

Gjennom frileken må barna samarbeide og bli enige, og noen ganger følge regler. De voksne hjelper til i leken hvis barna trenger veiledning, eller når de ikke blir invitert inn i leken av barna. Av og til må de voksne hjelpe barna å komme i gang med en lek, og enkelte barn trenger leketrening i et tettere samspill med voksne.

Små og store leker ofte sammen. I rollelek er det oftest de store barna som deler ut rollene og finner på hva som skal skje. De små faller lett inn i sine roller og bidrar også selv med egne ideer. Ofte kan også barna leke i små grupper. Noen holder på med dukkespill eller dukkelek. Andre bygger et hus og innreder det omsorgsfullt. Atter andre forvandler klossekassen til en bil eller en båt og drar ut i verden på eventyr. Noen velger å være med på matlagingen eller å gjøre en aktivitet sammen med en voksen.

I dette fellesskapet erfarer barna deltakelse i et demokratisk samfunn.

FRIROM FRA EN DIGITAL HVERDAG

Steinerbarnehagene har ikke tradisjon for bruk av digitale verktøy sammen med barna, ut fra tanken om at reelle sanseerfaringer er grunnleggende for barnets utvikling de første årene. Digital praksis i barnehagen kommer i konflikt med steinerpedagogikkens grunnsyn som sier at barn i førskolealder først og fremst lærer gjennom lek, motoriske utfordringer, og gjennomskuelige prosesser som oppleves med hele kroppen og med alle sanser. Askeladden Steinerbarnehage slutter seg til denne praksisen og tanken.

Vi ønsker heller å vise barna at det finnes alternativer til digitale verktøy, slik som bøker, håndskrift, muntlig formidling og levende musikk, og ser på det som viktig grunnlag for fremtidens digitale kompetanse.

Digital teknologi brukes som verktøy av de voksne, til drift, organisering og dokumentasjon. Det tas bilder fra barnehagens hverdag og pedagogikk, som først og fremst deles med foreldrene via hjemmesiden, Fredagsposten eller i månedsbrev.

ÅRSTIDSFESTER I STEINERBARNEHAGEN

Årstidsfestene feires i ulik grad på småbarnsavdeling og på storbarnsavdeling. Beskrivelsene av festene som følger, er i stor grad slik det foregår på storbarnsavdelingene. Småbarnsavdelingene har også årstidsfester, men markerer de på en enklere måte, tilpasset alderen til barna.

Pedagogene formidler årstidenes stemning til barna gjennom de forskjellige, skiftende fargene på årstidsbordet og med ting som naturen bringer frem i de forskjellige årstidene. Vi skaper bilder av årets gang hos barna gjennom sanger, vers, dans, leker, fortellinger og omgivelser. Forberedelsene til våre fester er en viktig del av barnehagedagen. Full av forventning, men også med å øve tålmodighet, lever barna mot høytidene.

HØSTTAKKEFEST

Samtidig som det er et stort fokus på tilvenning av nye barn, starter forberedelsene til høsttakkefesten. Korn høstes på gammeldags vis, med ljà, ute på nabobondens store kornåker. Kornet tas med tilbake til barnehagen og der det blir tresket og malt på håndkverner, for så å bake brød til festen. Barna er også med på å lage smør av fløte. Det er en magisk prosess fra flytende væske, via krem, til fett og mysen har skilt seg og det har blitt smør! På høsttakkefesten dekkes et langbord med duk og pyntes med høstens farger. Alle barn og deres foreldre, bidrar med en liten gave i form av frukt, grønnsaker, nøtter, blomster, syltetøy eller noe annet som vi setter på bordet. Dukketeater hører også med på høsttakkefesten, og denne gangen er dukkene laget av grønnsaker! Ett år dukker prinsesse Paprika opp, et annet år er det greve Gresskar som har hovedrollen. Dette er en gledens fest og vi viser vår takknemlighet over alt hva jorden og naturen gir oss. Høsttakkefesten feires siste fredag før skolens høstferie.

Vi ønsker å formidle til barna hvor maten kommer fra, prosessen fra korn til mel til brød. Barna får et forhold til råvarene, det å kunne ta opp sin egen gulrot, høste mais og plukke tomater. Dette er store sanseopplevelser. Vi sår egne grønnsaker i kjøkkenhagen på våren, og høster dem i forbindelse med høsttakkefesten. Vi ønsker at barna skal fornemme dette kretsløpet og at de gjennom dette skal opparbeide respekt for og glede over naturen. Barna lærer også om gammelt håndverk og arbeidsmetoder i forberedelsene til denne festen.

MIKAELI

Mikaeli er i overgangen fra sommer til høst. Dagene blir kortere, naturen trekker seg sakte tilbake. Vi tar farvel fra sommerens prakt, og begynner å trekke tanker og blikket innover. Den 29. september er Mikaelidagen. Engelen St. Mikael og hans jordiske skikkelse ridder Georg, står i sentrum for denne markeringen. Ifølge legenden var Georg en modig ridder som bekjempet dragen og reddet Prinsessen. Ridder Georg er tør å ta opp kampen, der alle andre feigt viker unna. St. Mikael/ Georg står for det gode og det bevisste, mens dragen for det onde og det skjulte/ ubevisste.

I barnehagen forteller vi eventyret om Ridder Georg og vi synger sanger om ham i ringleken. På selve dagen spiser vi dragesuppe, den er sterk og det kreves et

visst mot å smake! Vi snakker om mot og hvordan man kan være modig, og hva som kan være like skummelt som en drage!

LANTERNEFEST

Lanternefesten i barnehagen er en markering av Mortensmess. Morten – eller Martin - var en soldat som levde i på 400-tallet. I følge legenden om Martin viser han sin nestekjærlighet og godhet ved at han deler kappen sin i to og gir halvdelen til en tigger, som holdt på å fryse i hjel i kulden. Tiggeren viser seg for ham i et syn, og takker ham for gaven. Mange år senere ble Martin biskop av Tours, og etter sin død ble han helgenerklært.

Legenden om St. Martin fortelles i eventyrstunden og det synges lanternesanger i ringleken. Også på lanternefesten vises det dukketeater for barna, som de voksne over inn. Det lages lanterner i barnehagen, i glass eller papir.

På lanternefesten samles barn og foreldre ute i barnehagen når mørket har falt på, ca. kl. 16.00. Lyktene tennes og de lyser opp i høstmørket. Alle går i en lang syngende rekke til det store bålet ute på jordet. Ved bålet synges sangene, og til slutt kommer Martin ridende til hest, og deler ut sol-, måne- og stjernebaker.

Lanternefesten markerer viktigheten av å verne om lyset og varmen i den mørke, kalde årstiden, og å dele med hverandre uansett hvor lite man har. Vi tenner et indre lys som gir varme til oss selv og til andre. St. Martin er et godt forbilde som lærer barna om empati og barmhjertighet.

JUL

Adventspirale - eller adventshage - som den også blir kalt, er en høytidelig stund og markerer starten på adventstiden. Adventspiralen holdes mandagen etter første søndag i advent. Dette er en markering som kun foregår på storbarnsavdelingene.

De voksne lager en stor spiral av granbar på gulvet på avdelingen. Sammen med barna pusses epler til de skinner i skallet, som brukes til å sette lys i. Hvert barn får gå inn i granbarspiralen, tenne lyset sitt i midten, og sette det i spiralen på vei ut igjen.

Denne stunden som bærer preg av stillhet og ettertanke, er et symbol på at du tenner et lys for deg selv og at ditt lys kan bre seg ut i verden og fellesskapet. Man sier at når man går inn i spiralen vil det si "å komme til seg selv" og når man går ut av spiralen vil det si "å komme ut til andre/ å ta del i fellesskapet". Barna lærer å kjenne på, og respektere, den høytidelige stemningen. De må forholde seg rolig en god stund og følge et bestemt ritual.

6. desember er **St. Nikolaus dag**. St. Nikolaus var en velvillig biskop som hjalp de fattige og syke medborgere sine og utførte sitt arbeid med verdighet og medfølelse. På St. Nikolausdagen finner barna en klementin i inneskoen sin når de kommer i barnehagen på morgenen. St. Nikolaus er den siste av de tre festene som er med på å forberede oss til jul.

I **adventstiden** fortelles små sagn og eventyr om Joseph og Maria sin reise til Betlehem, og deres forberedelser før Jesusbarnet blir født. Det synges julesanger, bakes pepperkaker, lages julegaver og pyntes juletre. I denne tiden arrangerer foreldrene julemarked sammen med skolen.

De første ukene i januar – etter juleferien - fortelles historien om **de Hellige tre konger** som fulgte stjernen til Betlehem og Jesusbarnet. I barnehagen øver 1. klasse og eventuelt 5-åringene sammen et lite skuespill om dette, som vises for de andre barna på storbarnsavdeling. Til lunsj tennes et hellig-tre-kongers lys.

FASTELAVN OG KARNEVAL

I barnehagen feires karneval i februar! Vi venter alle utålmodig på slutten av vinteren, som vi ønsker å jage bort med fastelavnsfesten. Fra hedensk tid var dette en vårfest, en forvandlingens tid, med mye dans og moro. I den katolske tradisjonen hadde man en stor fest med mat og drikke, før man gikk inn i fastetiden.

I barnehagen er en av forberedelsene til denne festen, å lage katter av papp i alle regnbuens farger som vi henger rundt på avdelingen. Barna klipper og dekorerer mer eller mindre selv. I skogen hentes bjørkeris som pyntes med fargerike fjær, bånd eller ull. Denne tiden bærer preg av mye tøys og tull, og i ringleken synges mange humorfylte og tøysete sanger, og eventyret er humoristisk. Selve karnevalet har et forhåndsbestemt tema, de siste årene er tema hentet fra Beskows «Oles skitur», Egners «Kardemommeby» og fra Prøysens «Skinnvotten». Alle barn og voksne kler seg ut i samsvar med årets tema, og bruker flere uker til å bli kjent med det. På festdagen spises fastelavnsboller, slår katta ut av tønna og kårer kattedronning og kattekonge. På denne festen er det humor og glede som gjelder! Barna lærer å gå inn i roller og late som, og dette gir mye næring til leken deres i tiden før og etter.

PÅSKE

Begynnelsen av våren ligger allerede bak oss og nå nærmer det seg påske. Påsken forberedes i barnehagen før påskeferien - så feires den hjemme – og onsdagen etter påskeferien feires den i barnehagen. Påsken har sin opprinnelse fra jødernes og de kristnes tradisjoner. I barnehagen vår legger vi ikke vekt på Jesu oppstandelse, men derimot oppstandelsen i naturen. Vi gleder oss over alt som spirer og gror. Egget symboliserer det spirende livet – det evige livet. Barna opplever å se naturen våkne til liv igjen etter en lang dvale, de ser at spirene vokser, og opparbeider en undring og ærbødighet for naturen. Som med mange andre fester er påsken ikke bare begrenset til høytiden, men inkluderer også tiden for forberedelse og ettertanke.

Et tre av kirsebær eller eple (noen store greiner) tas inn på avdelingen, og man kan se hvordan det dag for dag vokser ut grønne blader og blomster. Hvetegress og karse blir sådd, og de utblåste eggene males. I ringleken synges sanger om haren, egg og blomster og i eventyrstunden fortelles det om "Den rette påskeharen".

På påskefesten har påskeharen vært i barnehagen og levert egg i redene utenfor hver avdeling, og disse samles i en kurv. Så er det jo spennende å se om det ligger noen små egg litt rundt omkring i barnehagen også! Vi ser på Bordspillteateret om "Den rette påskeharen" vises av de voksne, og så er det eggturnering og påskelunsj. Det er påskebrød, de fargerike påske-eggene, hjemmelaget solskinnspesto og annet godt og sunt pålegg med ferske urter.

MAIFEST

Maifesten i barnehagen er en kombinasjon av dugnad og fest. Foreldre, ansatte og barn arbeider sammen i barnehagen, både inne og ute. Det vaskes, repareres, bygges, lukes og ryddes. Maistangen lages og settes opp, pyntet med blomster og silkebånd. Og etter en velfortjent lunsj etter dugnadsarbeidet, samles alle barn, foreldre og søsken rundt maistangen til sang og dans. Det er flott for barna å se foreldre og ansatte jobbe sammen for å gjøre det fint i barnehagen. Det skaper et hyggelig sosialt fellesskap, og gir en større sammenheng i tilværelsen for barna når vi markerer den flotte årstiden og har det hyggelig sammen.

SOMMERFEST

Dette er barnehagens og 1. klasses sommeravslutning, og den feires med rømmegrøt, hjemmelaget granskuddsaft og deilig vannmelon til dessert. Til sommerfesten har 1. klasse øvd skuespill, som vises frem for alle fremmøtte. Etter skuespillet og maten er det avskjedsord til de som slutter av barn og voksne, og til slutt rir 1.klassingene på kjepphestene sine ut av barnehageporten der 2. klasselæreren tar imot dem. Dette er en fin avslutning på barnehageåret, hvor alle er velkomne, foreldre, søsken, besteforeldre og flere.

FORSKRIFTER, EIERSKAP OG HISTORIKK

FORSKRIFTER

Barnehagen drives i samsvar med gjeldende forskrifter. Fra 17. juni 2005 følges lov om barnehager nr. 64 med forskrifter, herunder forskrift om Rammeplan for barnehagen.

<https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>

Steinerbarnehagene i Norge har i tillegg egen lokal rammeplan utgitt mai 2018.

<https://steinerbarnehagene.no/pedagogikk/rammeplanen/>

EIER AV BARNEHAGEN

Barnehagen eies av Stiftelsen Askeladden Steinerbarnehage. Stiftelsen består av representanter fra foreldrene og de ansatte, og eksterne medlemmer. Pr. 01.10.2022 består styret av: Ole Petter Storholt (styreleder), Gørild Bjørndal, Sylvia Robertson, Kjersti Gundersen, og Mandy Dähn (ansattrepresentant), samt daglig leder Åshild Sund (uten stemmerett).

HISTORIKK

Rudolf Steinerbarnehagen i Hurum startet i 1983 av foreldre som ønsket seg en steinerbarnehage. De ansatte Ursula Johansson. Lokalene lå på Kana (nåværende Kana Barnehage). To år senere startet Rudolf Steinerskolen i Hurum opp i det samme huset, i sokkeletasjen. I 1989 var det blitt for trangt der, og skolen og barnehagen flyttet sammen til Holtebrekk på Klokkestua, i det gamle sykehjemmet fra 1913. Barnehagen hadde én avdeling i 2. etasje på skolebygget, med en lang rampe ned til et stort lekeområde.

I 1997 utvidet barnehagen med en avdeling til. Dette skjedde i forbindelse med vedtaket om skolestart for 6-åringer. Steinerskolene i Norge fikk dispensasjon til å beholde 1.-klasse i barnehagen, og slik fikk skolen og barnehagen midler til utvidelse. Avdelingene fikk navnene Tyttebær og Blåbær, med 18 barn fra 3 til 7 år på hver avdeling. Samtidig byttet barnehagen navn til Askeladden Steinerbarnehage.

Foreldre og ansatte nedla utallige dugnadstimer for å få bygget ny barnehage - og endelig - i august 2007 flyttet Askeladden inn i egne lokaler. Askeladden Steinerbarnehage holder nå til i miljøvennlige og barnevennlige lokaler. Samtidig med flyttingen åpnet vi en småbarnsavdeling med 12 plasser (1-3 år) - Bjørnebær.

I januar 2011 sto Solbær klar, en hyggelig avdeling med plass til 24 store barn. Høsten 2011 sto ny inngang og garderobe ferdig, sammen med et ekstra rom - Hagestuen. Hagestuen brukes som klasserom for 1. klasse.

Helt siden 1997 har 1. klasse ved Steinerskolen i Hurum hatt tilhold i Askeladden Steinerbarnehage, fordelt på storbarnsgruppene. Våren 2017 fikk skolen tilsyn av

Udir, og måtte dokumentere arbeidet som ble gjort, og utarbeide nye planer for å få lov til å beholde 1.klasse i barnehagen. Våren 2018 ble tilsynet avsluttet, og 1.klasseorganiseringen godkjent som et forsvarlig og lovlig skoletilbud.

Askeladden hadde et nært samarbeid med privateide Holtebrekk Familiebarnehage i hele dens driftstid, fra 1996 til 2019. De siste 6 årene var samarbeidet formalisert ved at Holtebrekk familiebarnehage ble lagt inn under Askeladden Steinerbarnehage. Familiebarnehagen hadde 8 plasser til småbarn, og var lokalisert i Astrid og Haaken Sund sitt hus.

Våren 2023 ble Tyttebær gjort om til småbarnsavdeling, slik at barnehagen hadde 2 småbarnsavdelinger og 2 storbarnsavdelinger.

Høsten 2023 er barnehagen 40 år, og det blir feiret med stor fest for alle barn, ansatte og foreldre. 4 avdelinger er fylt opp; Bjørnebær, Tyttebær, Blåbær og Solbær.

(Årsplanen er revidert pr. 29.9.2023)